

Landbruksplast og produsentansvar.

Hva er produsentansvar?

Produsentansvar er en ordning forankret i norsk lov. Den sørger for at produsenter og importører av produkter tar ansvar for produktet gjennom hele dens livsløp, også når det blir avfall.

Alle som setter landbruksplast på markedet betaler derfor en miljøavgift pr. kilo solgt emballasje, som går tilbake til det godkjente returselskapet for å finansiere innsamling og materialgjenvinning av brukt landbruksplast. Denne ordningen har eksistert gjennom snart 30 år.

Dette arbeidet har ført til at ca. 85 % av landbruksplasten blir samlet inn og gjenvunnet. Dette er i utgangspunktet en bra ordning som sikrer at plasten ikke brennes, graves ned eller dumpes i naturen. Mye av denne plasten er også en ressurs som med fordel fortsatt kan gå inn som bestanddel i nye produkter.

En ordning i spill

Vi har pr. i dag to selskap i Norge er tildelt ansvaret for å håndtere denne ordningen for landbruksplast; Plastretur og Norsirk.

Plastretur har vært med fra start av ordningen, mens Norsirk ble godkjent fra og med 2024.

For å få utbetalt vederlag/støtte for å samle inn og sende landbruksplasten til materialgjenvinning må man som innsamler ha avtale med ett av disse selskapene.

Vederlaget som utbetales skal dekke kostnadene man har med å ta imot, sortere, omlaste, transportere til- og dekke eventuell mottaksavgift hos en material-gjenvinner.

I Norge er det både kommunale og private selskaper som har ordning for å samle inn og sørge for materialgjenvinning av denne plasten. All landbruksplast regnes som næringsavfall, og kostnadene innsamler har med håndteringen skal dekkes av vederlaget. Vederlaget dekker ikke kostnaden med å transportere plasten fra bonden inn til en innsamler. Det er heller ikke lov å belaste husholdningene med kostnader tilknyttet dette dersom man er en kommunalt eid innsamler som drifter etter selvkostprinsippet.

Vederlaget som blir utbetalt for å finansiere ordningen har stått stille siste 5 årene dette tiltros for at vi vet at kostnader på for eksempel transport har skutt i været.

Det var faktisk høyere vederlag om man går 10 år tilbake i tid. Nedstrømsmarkedet har muligens bedret seg med flere gjenvinnere, men samtidig vet vi at kostnadsutviklingene i drift har steget vesentlig i perioden. Det betyr at vi som tar imot denne plasten ikke får

dekt våre kostnader, og har drevet ordningen av ren samvittighet i forhold til samfunnsansvaret, og på dugnad for miljøet.

Dette kan vi ikke fortsette med.

Ordningen fungerer ikke som den skal når det blir priskonkurranse mellom Plastretur og Norsirk for å kapre store aktører som f.eks Felleskjøpet. Dette skaper ubalanse i ordningen. Både Norsirk og Plastretur går inn i 2025 med å si at de overoppfyller sine andeler; dvs de mener de har tatt imot for mye. Hvordan er det mulig å si det når ordningen er ment å bidra til at ALL landbruksplast skal samles inn og materialgjenvinnes? Resultatet av dette er at det pr. nå er innsamlere som ikke har avtale på plass for 2025. Konsekvensen er at man da må stanse alt mottak av landbruksplast inntil videre.

Situasjonen er alvorlig for bøndene som da i enkelte områder ikke får levert fra seg plasten slik de har gjort tidligere. Hva konsekvensen av det blir, er vanskelig å forutse. Man kan se for seg at den store taper er miljøet, og tilliten til ordningen og politikken tilknyttet den.

Hvem har ansvaret?

Myndighetene (Miljødepartement, Landbruksdepartement) må sette seg ved bordet med Grønt Punkt, Miljødirektorat og representanter for innsamlerne. Ordningen må revideres, og man må få opp en økonomi som gjør at vi som innsamlere får dekt våre kostnader.

Skrevet av:

Erik-Andre Sølberg, Retrans Avfallsmegling

Mette By, Innherred Renovasjon IKS

På vegne av :

Midtre Namdal Avfallsselskap IKS

Steinkjer Kommune, Renovasjon

Innherred Renovasjon IKS

ReMidt IKS

RIR IKS

